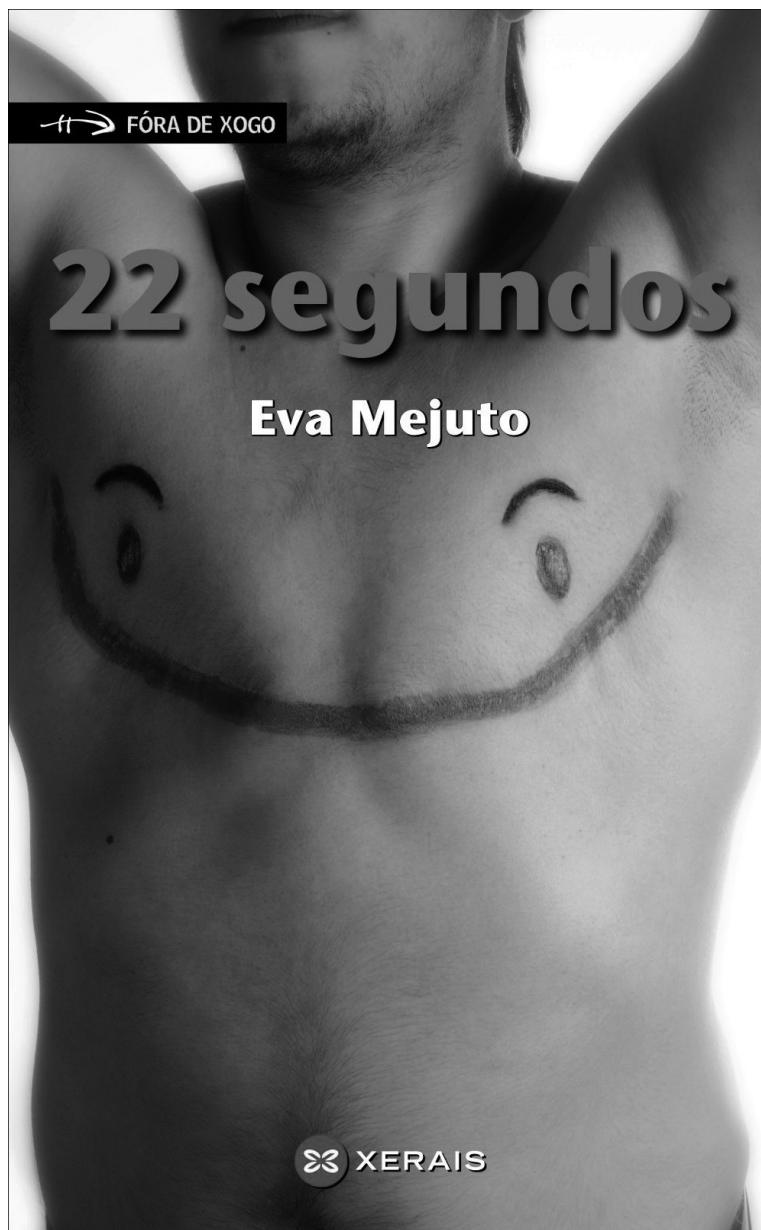

Edicións Xerais / Colección Fóra de Xogo, 2017

irán del que é un libro “didáctico” (quizais o peor adxectivo que se lle pode apoiar a unha ficción, tanto máis se esta é de literatura infantil e xuvenil). Dirán tamén que é un libro polémico. Algúns, mesmo, non o considerarán apto para estar publicado e queren silenciálo. Teránlle medo e quizais, esta obra pase á listaxe -bastante numerosa, por certas interesantes obras de LIX que foron censuradas directa ou indirectamente en distintos lugares e tempos polas razóns máis diversas (ás veces tamén, disparatadas). Non obstante, *22 segundos* (2017) de Eva Mejuto é, ante todo, un libro necesario. Necesario porque é a primeira narración de LIX en galego que nos achega a unha realidade cada vez máis presente: á da infancia transxénero, á de nenos e nenas que pouco e pouco se decataron de que o sexo que lles asignaron ao nacer non se corresponde coa súa identidade de xénero. Había tempo que se sentía a necesidade de que algunha escritora ou escritor de noso dese o salto e se atrevese con este tema, para representar no papel os sentimentos, as sensacións, o arduo camiño que unha persoa debe percorrer se quere deixar de ser aparentemente “el” para converterse “nela” ou, coma é o caso neste texto, para abandonar o “ela” e quedar no “el”.

Álex é un adolescente que está abrindo un *Vlog* para explicar o seu proceso, o que o levou de ser Xela a darlle a volta ao seu nome en formato masculino. O arquivo co que fará o salto ao

baleiro, sen importarlle quen poida acceder á súa canle de *Youtube*, tarda en subir 22 segundos. A partir dese momento, unha sorte de conta atrás na procura de quen se é, o lectorado asistirá a un *flashback* que o

levará a percorrer os momentos máis intensos da vida do protagonista. A brevidade dos capítulos e o emprego de icónicos símbolos que poderían simbolizar a transición experimental da polo personaxe principal (o

chándal, a melena, a primeira comunión, o fútbol, Ana...) fai que o ritmo da narración se acelere, sendo constante pero firme, e indo todos os fíos da historia encamiñados a un mesmo fin: deixar pegadas para que a lectora e o lector se decaten de por que custa asumir o camiño, pero tamén de por que é necesario afrontalo. Nese sentido, Mejuto coida ao máximo todos os elementos que parecen desembocar nese anunciado final: dende a propia asunción a que se precisa ser "outro", pasando polas sospeitas e o necesario apoio do mundo da familia e da escola, ata as indispensables consultas con profesionais informados que poidan apoiar a transición, e por suposto sen esquecer o agarimoso acompañamento e experiencias de persoas que pasaron por procesos semellantes.

Mais en *22 segundos* non está, tan só, a historia de Álex-Xela. A el acompaña uns personaxes secundarios que resaltan pola súa autenticidade, especialmente ese avó mariñeiro tan especial e moderno, xerme de agarimo e de comprensión -o pai que non se puido gozar- e esa nai traballadora, loitadora, que comeza vivindo a diferenza da súa filla a contracorrente -en parte polo que outros poidan pensar- para acabar apertando o seu fillo e pulando por el para que dea o salto con seguridade. Tamén está Ana, unha peza indispensable do crebacabezas literario, porque neste texto tamén hai amor adolescente, ese que golpea con forza mais que fai ben. Ademais, ela é o personaxe perfecto para reflexionar ou explicar como a identidade de xénero e a identidade sexual son conceptos diferentes.

A literatura infantil e xuvenil (non me refiro agora ao campo literario galego, senón que falo en xeral) está necesitada de libros que normalicen os proce-

sos transxéneros. Primeiro, porque como se di no propio texto "o que non se di é coma se non existise". Segundo, porque as nenas e mozos que están a vivir esta realidade deben sentirse acompañados e reflectidos, tamén nas obras literarias. Terceiro, porque vexo pouco probable que haxa xeitos máis doados que pórse no lugar das outras, dos outros que a través dunha ficción. Segue a haber bastante descoñecemento sobre os cativos e as adolescentes que deciden iniciar un proceso de cambio de sexo, polo que precisamos ter historias -pensadas para diferentes idades- que nos acheguen a eles e elas, desmitificando elementos diversos e poñéndonos modelos válidos nas mans. Abonda dicir, que a LIX galega aínda non afondara nesta cuestión -si o fixera a literatura para público adulto grazas a *Benquerida catástrofe* (2007), de Teresa Moure- e que a editada en castelán -por visitámonos un modelo achegado- acolleu ata o de agora escasos textos sobre este tema, máis alá de libros puramente didácticos, editados na súa inmensa maioría directamente por asociacións de transexuais. Ademais, algunha tradución que chegou ata este sistema de carácter autobiográfico, como pode ser *Soy Jazz*, baseado na vida da rapaza norteamericana Jazz Jenkins, foi mesmo censurada no seu país de orixe. Aínda así, a infancia e a adolescencia do século XXI precisan máis. Non só abundan os exemplos, senón que a énfase na educación literaria, é dicir, na posibilidade de ofrecer diferentes libros de calidade que traten a cuestión transxénero sen esquecer os necesarios aditamentos do que é unha literatura infantil e xuvenil de calidade, é cada vez máis necesario. Sobre todo, porque só así se constrúen os alicerces que permiten ao público novo ir afrontando novos retos de complexidade lectora e, o que é aínda máis im-

portante, ir asentando as trabes dunha cidadanía crítica. A obra de Eva Mejuto cumpre, sen dúbida, esa dupla funcionalidade, lembrando dalgunha maneira esa xoia dos anos setenta que é *Julia, la niña que tenía sombra de chico*, de Christian Bruel e Anne Galland, un texto que debese estar en todas as bibliotecas escolares. En realidade, se algo comparten a narración de Mejuto e a de Bruel, e atreveríame a dicir que todas as obras que falan dos procesos transxénero, é afrontar a necesidade de asumírmolos tal e como somos. Un tema universal que, ante a uniformidade imperante, resulta cada vez máis necesario.